

Către: **dlui Daniel-Marius STAICU, Director, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor**
 Copie: **dlui Octavian Armasu, Guvernator, Banca Națională a Moldovei**

Nr. 15/23-EC din 15 martie 2023

Ref: *Proiectul de modificare a Legii 308/2017*

Stimate Domnule Director,

Asociația Businessului European (EBA Moldova), urmare a consultărilor publice demarate și promovării modificărilor la Proiectul de modificare a Legii 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, pe platforma Comisiei Parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică, comunică următoarele.

Constatăm că proiectul supra menționat și prezentat spre consultări publice este unul îmbunătățit urmare a propunerilor prezentate și acceptate de către autoritățile implicate. Totodată, dorim să atragem atenția asupra unor prevederi ce urmează a fi clarificate și/sau ajustate prin prisma alinierii legislației naționale la *aquisul comunitar* după cum urmează.

Prevederile proiectului	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției
<p>În scopul transpunerii prevederilor Directivei (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 141 din 5 iunie 2015, și al Directivei (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE (Text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 150 din 14 iunie 2018 precum și al implementării cerințelor standardelor internaționale privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă, adoptate de către Grupul de Acțiune Financiară Internațională (GAFI), revizuite în februarie 2012</p>	<p>Recomandările GAFI au fost adoptate în februarie 2012, și modificate subsecvent. Ultima versiune a recomandărilor a fost publicată în luna februarie 2023</p>

<p>Definiția: <i>client</i></p>	<p>De completat: Se consideră client al unei entități raportoare și orice persoană cu care, în desfășurarea activităților sale, entitatea raportoare a negociat o tranzacție, chiar dacă respectiva tranzacție nu s-a finalizat.</p>
<p>Definiția: <i>tranzacție</i> – acțiuni bazate pe înțelegerea prealabilă între două sau mai multe părți, prin care se transferă, se lichidează, se transformă, se plasează bunuri sau se realizează circulația lor</p>	<p>De compeltat cu: sau care reprezintă contravaloarea furnizării unor servicii; <i>Notă: O tranzacție poate avea legătură cu o activitate care poate acoperi nu numai transferul de bunuri, ci și furnizarea de servicii.</i></p>
<p>Definiția: tranzacții/operațiuni care par a avea o legătură între ele – tranzacții/operațiuni a căror valoare este fragmentată/fractionată în tranșe mai mici (prin raportare la limitele impuse de prezenta lege), care au în comun cel puțin unul dintre următoarele elemente: contractul, părțile tranzacțiilor, beneficiarii efectivi, natura sau categoria în care se încadrează tranzacțiile, și sumele implicate</p>	<p>De completat după sintagma: <i>în care se încadrează tranzacțiile</i> cu: perioada de timp agreată de către părți în relația contractuală <i>Notă: Conform terminologiei din Directiva UE 849/2019, sintagma este “operațiuni care par a avea o legătură între ele”. Entitatea raportoare identifică potențiala legătură prin elementele comune ale operațiunilor, nu oferă o asigurare.</i></p>
<p>Articolul 1 Scopul legii</p>	<p>Alin. (2) includerea definiției de unitate financiară contravine regulilor de tehnică legislativă, în special art. 45 alin. (1) lit. c), acestea urmând să fie definite la art. 3 din proiect.</p>
<p>Articolul 3 Activ virtual - reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar care poate fi tranzacționată în mod electronic, transferată sau utilizată în scopul efectuării de plăți sau investiții. Activele virtuale nu includ reprezentările digitale a monedelor fiduciare (fiat), a valorilor mobiliare și altor active financiare stabilite de legislația națională</p>	<p>Noțiunea de „activ virtual” nu corespunde definiției din Directivă, inclusiv a terminologiei utilizate, contrar prevederilor art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017. Directiva: «monede virtuale» înseamnă o reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar este acceptată de către persoane fizice sau juridice ca mijloc de schimb și care poate fi transferată, stocată și tranzacționată în mod electronic; La art. 3 se propune definirea furnizorilor de servicii privind activele virtuale. Art. 4 alin. 1 nu include în categoria entităților raportoare acești furnizori. La alin. 1¹ se interzice activitatea de prestare a serviciilor privind activele virtuale. În ce scop este inclusă definiția? Ce se întâmplă cu platformele de crypto exchange autorizate în alte state care sunt accesate de cetățenii moldoveni, devin entități raportoare? Conform art. 5 alin. (4⁴) Entitățile raportoare, la efectuarea tranzacțiilor de către clienții rezidenți în/din adresa prestatorilor de servicii privind activele virtuale autorizați în alte state, nu admit tranzacții cu un volum ce depășește cumulativ</p>

	echivalentul în lei a sumei de 50 000 lei pe parcursul unei luni.
<p>Articolul 4</p>	<p>La alin. (1¹), la ultima propoziție, propunem excluderea indicării trimiterilor la prevederile normelor materiale contravenționale și penale, pe motiv că este inversată sarcina cadrului legal. A se menționa că conform art. 1 alin. (2) din Codul contravențional și art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, normele de procedură în special care se referă la: componența de contravenție/infracțiune se determină de agentul constator/organul de urmărire penală și în final de instanța de judecată. Mai mult, ambele răspunderi sunt delimitate prin prepoziția „și” ceea ce conform regulilor de tehnică legislativă prezumă aplicarea concomitentă a ambelor situații ceea ce contravine principiului „nimeni nu poate fi sancționat de 2 și mai multe ori pentru una și aceeași faptă”. Nu în ultimul rând de menționat că art. 263 alin. (9) NU se regăsește în Codul contravențional.</p>
<p>Articolul 5. Măsurile standard de precauție privind clienții</p>	<p>La alin. (2):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lit. a) cuvintele „actelor de identitate” se propune a fi excluse din motiv că: <ul style="list-style-type: none"> a) Un text similar nu se regăsește la art. 13 alin. (1) lit. a) din Directiva 2015/849, „identificarea clientului și verificarea identității clientului pe baza documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă credibilă și independentă; b) Se conturează condiția de a cere actul de identitate a administratorului persoanei juridice chiar și în cazul în care persoana juridică în calitate de client este reprezentantă de către altă persoană; c) Se restrânge nejustificat posibilitatea utilizării altor tipuri de documente cum ar fi: permisul de conducere sau a altor mijloace (serviciile de încredere – semnătura electronică certificat calificat, copiile actelor autentificate etc.) d) Se creează impresia că premergător altor tipuri de identificare în mod imperios se necesită actul de identitate; e) Cerința este inconsistentă, deoarece la lit. b) pentru beneficiarii efectivi, actul de identitate nu este specificat, acesta rezumându-se din „documente”. - Cuvintele „la distanță sau electronic” se propune a fi exclus, pe motiv generează unul și același înțeles și care rezultă din cuvintele premergătoare: „sau a oricărui alt proces de identificare sigur”; - După cuvintele „de nedivulgare” se va completa cu cuvintele „a tranzacției suspecte”. În formularea propusă nu este clar la ce se referă nedivulgarea.

	<p>- Ultima propoziție de la alin. (5) propunem a fi expusă în următoarea redacție: „Autenticitatea documentelor prezentate, se contrasemnează de client sau reprezentantul legal, prin aplicarea semnăturii olografe asupra înscrisurilor pe suport de hârtie fie prin aplicarea semnăturii electronice în cazul documentelor prezentate în format electronic.”</p> <p>Redacția din proiect nu este previzibilă deoarece nu definește înțelesul „certificării”. A se menționa că în prezent există o practică neuniformă în care se improvizează asupra modului de certificare: prin aplicarea ștampilei, prin scanarea coloră a semnăturii olografe și aplicarea pe înscrisuri, prin indicarea unui text și asumarea răspunderii penale etc.</p> <p>Este necesară definirea “sursei sigure, credibile și independente”. Ghidul1 Autorității Bancare Europene (EBA) nr. EBA/GL/2021/02 din 01 martie 2021, include referințe privind elementele care determină independența datelor sau informațiilor. “Firmele trebuie să ia în considerare diferite grade de independență, pe care trebuie să le stabilească în funcție de măsura în care persoana sau instituția care a emis sau a furnizat inițial datele sau informațiile: i. are o relație cu clientul prin legături personale, profesionale sau familiale directe; și ii. ar fi putut fi influențată în mod necorespunzător de client. În majoritatea cazurilor, firmele trebuie să fie în măsură să trateze informațiile sau datele emise de guvern ca oferind cel mai înalt nivel de independență și fiabilitate.”</p>
<p>Articolul 5. Măsurile standard de precauție privind clienții</p> <p>(2¹) La evaluarea scopului și naturii relației de afaceri, entitățile raportoare sunt obligate să ia în considerare cel puțin unul sau mai mulți din următorii factori:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) scopul inițierii unei relații de afaceri sau efectuării unei tranzacții ocazionale; b) tipul serviciilor solicitate; c) destinația plății; d) volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de către client; e) frecvența tranzacțiilor și durata relației de afaceri. 	<p>Conform art. 5, alin. (2¹), litera e), entitatea raportoare este obligată să obțină din partea clientului informația privind durata relației cu banca? În acest context, se propune de a fi modificată redacția prevederii date și anume ” frecvența tranzacțiilor și potențiala (planificata) durată a relației de afaceri” , deoarece nici clientul și nici entitatea nu poate cunoaște pe ce durată poate fi relația de afaceri.</p>

<p>Articolul 5. Măsurile standard de precauție privind clienții</p> <p>(4³) Entitățile raportoare nu efectuează tranzacții ocazionale în/din adresa prestatorilor de servicii privind activele virtuale din alte state.</p> <p>(4⁴) Entitățile raportoare, la efectuarea tranzacțiilor de către clienții rezidenți în/din adresa prestatorilor de servicii privind activele virtuale autorizați în alte state, nu admit tranzacții cu un volum ce depășește cumulativ echivalentul în lei a sumei de 50 000 lei pe parcursul unei luni.</p>	<p>Alineatele (4³) și (4⁴) conțin norme contradictorii: alin.(4³) instituie interdicția efectuării tranzacțiilor ocazionale în/din adresa prestatorilor de servicii privind activele virtuale din alte state <i>[fără a specifica, dacă prestatorul este autorizat sau nu]</i>, iar alin.(4⁴) permite efectuarea astfel de tranzacții, stabilind doar volumul maxim lunar al acestora.</p> <p>La moment Băncile se confruntă cu dificultăți în identificarea tranzacțiilor în/din adresa prestatorilor de servicii privind activele virtuale. Unii merchants au SIC codul corespunzător după care este posibil de selectat tranzacțiile (Ex. Mastercard – MCC – 6051 – Cryptocurrency Merchants; Visa – BID – 10050211 etc).</p> <p>Totodată în mai multe cazuri companii folosesc alte coduri SIC (Jocuri, Portofele) pentru a cumpăra/vinde monedă virtuală, care nu sunt destinate direct acestor scopuri; În același timp alți comercianți (microcredit și instituții financiare) utilizează aceste codurile SIC pentru tranzacțiile care nu au legătură cu cumpărarea/vânzarea monedei virtuale – ceea ce nu permite să se identifice care anume tranzacții cad sub incidența Legii.</p> <p>La art. 5 alin. 4 se face referire la sintagme “prestatori de servicii privind activele virtuale autorizați în alte state”. Se propune folosirea unei singure terminologii în cuprinsul proiectului de lege.</p>
<p>Articolul 5. Măsurile standard de precauție privind clienții</p> <p>(8) Prin derogare de la prevederile alin.(1) lit.b), operațiunea de schimb valutar în numerar cu o valoare care depășește 10 000 de lei se efectuează cu prezentarea actelor de identitate, iar datele din acestea urmează a fi înregistrate de către unitatea de schimb valutar.</p>	<p>Față de pragul inițial de 200 000 lei, noul prag propus pentru operațiunile de schimb valutar va scădea de 20 ori, pentru inițierea procedurilor de identificare.</p> <p>Propunem alinierea cu prevederile art. 5 alin 1 privind tranzacția ocazională în valoare de peste 20 000 de lei, dacă aceasta se efectuează printr-o singură operațiune (impactul aplicării unui prag foarte scăzut poate fi relevant din perspectivă de costuri de conformitate pentru entitățile raportoare financiare). Conform Directivei UE 849/2015 (preambul, alin. 5) se menționează faptul că “statele membre aplică un prag maxim pe client și pe tranzacție unică, indiferent dacă tranzacția este efectuată într-o singură operațiune sau în mai multe operațiuni care par a avea o legătură între ele. Pragul maxim respectiv se stabilește la nivel național, în funcție de tipul de activitate financiară. Pragul maxim trebuie să fie suficient de scăzut, pentru a se asigura faptul că tipurile de tranzacții în cauză constituie o metodă dificil de aplicat și ineficientă de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, și nu depășește 1 000 EUR (n.r. echivalentul a 20 000 lei).” Dacă la nivelul SPCSB sunt identificate elemente care indică o creștere a</p>

	<p>fenomenului de spălare a banilor prin aceste tipuri de operațiuni (posibil în contextul situației refugiaților din Ucraina), atunci această propunere de scădere la 10 000 lei poate fi considerată ca măsură adecvată.</p>
<p>Articolul 5¹. Aplicarea prin mijloace de identificare electronică a măsurilor de precauție privind clienții (1) Identificarea și verificarea identității clienților conform art. 5 alin. (2) efectuată prin mijloace de identificare electronică poate fi aplicată doar față de persoane fizice - cetățeni ai Republicii Moldova, a reprezentantului persoanei juridice rezidente și beneficiarului efectiv.</p>	<p>- Litera a) și b), urmează a fi revăzute și comasate, deoarece reprezintă o tautologie juridică și reflectă cerințele de identificare prevăzute de Legea nr. 124/2022. Menționăm că nu pot exista alte mijloace electronice decât cele care au fost supuse acreditării în condițiile Legii nr. 124/2022, drept urmare fiind acreditat ca serviciu de încredere.</p> <p>Suplimentar atenționăm că proiectul de lege nejustificat restricționează identificarea doar în cazul prezenței certificatului calificat al semnăturii electronice, însă Legea nr. 124/2022, prevede posibilitatea identificării și prin alte servicii electronice de încredere (a se vedea art. 5 din Legea nr. 124/2022).</p> <p>În acest context propunem următorul text urmare a comasării celor două litere: „Identificarea electronică a clientului și autentificarea documentelor prezentate, este realizată cu semnătură electronică certificat calificat sau alte servicii de încredere în conformitate cu prevederile Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere;”</p> <p>- Menționăm că la art. 5¹ din proiect, nu se regăsesc soluții concrete cu privire la identificarea electronică inclusiv mijloace alternative decât cele prevăzute de Legea nr. 124/2022.</p> <p>- Mai mult, prevederile alin. (3), (4), (5) și (6) – sunt declarative și nu aduc o plus valoare trebuințelor existente la moment cu privire la identificarea la distanță. Așadar, considerăm irelevante aceste norme propuse, pe motiv că repetă obiectul de reglementare prevăzut de proiect fără a aduce o reglementare reală, cum ar fi:</p> <p>- Să se determine clar de ce identificarea la distanță poate fi aplicată doar cetățenilor Republicii Moldova rezidenți, atât timp cât Republica Moldova eliberează acte de identitate naționale și persoanelor care NU de țin cetățenia Republicii Moldova (permis de ședere, documente de călătorie apatrizilor, beneficiarilor de protecție umanitară). Mai mult, aceste date se regăsesc și în Registrul de stat al populației și în actele oficiale eliberate de Autoritățile Republicii Moldova.</p> <p>Inclusiv nu este clar de ce aceste măsuri de identificare sunt condiționate doar persoanelor care au rezidență în RM, având în vedere faptul că circa 2 milioane de cetățeni ai Republicii Moldova din</p>

diasporă, ar putea să dețină acte de identitate din RM însă să nu aibă o reședință oficială în RM.

- La alin. (2) lit. c), ținem să informăm că modul de verificare a identității persoanei este unul nesigur, pe motiv că norma vizată prevede obținerea înregistrării buletinului (acest aspect ar însemna colectarea excesivă a datelor, inclusiv a celor care nu sunt relevante precum; grupa sangvină, evidența militară, prezența la vot, locul nașterii etc.), și contrapunerea imaginii din buletin cu imaginea persoanei din înregistrare fără a valida aceste date cu datele autentice regăsite în Registrul de stat al populației. Așadar, prevederile în cauză deși ar trebui să instituie un regim de validare a datelor mai înalt decât cel prevăzut de art. 5 alin. (2) în cazul prezenței fizice, în practică se adeverește inversul. Așadar, situațiile ordinare (cele mai ușoare) de falsificare a identității fiind: includerea datelor de identificare ale unei persoane reale cu substituirea imaginii din buletin. În acest fel, se va verifica doar imaginea persoanei (cea din buletin care poate fi falsificată cu ușurință) cu cea a persoanei din înregistrare, însă nu va fi verificată existența unei astfel de identități cu datele persoanele indicate în buletin !

În cele din urmă, autorul în condiții neclare optează în favoarea înregistrării copiei actului de identitate deși această procedură nu aduce nici un fel de siguranță, și din motive neclare nu optează pentru metoda cea mai sigură care nu poate fi falsificată: contrapunerea imaginii persoanei din înregistrare cu ultima fotografie din Registrul de stat al populației cu includerea unor softuri de recunoaștere facială, inclusiv cu controlul suplimentar al operatorului (angajatului entității raportoare) pentru a efectua dublul control.

În contextul vizat venim cu următoarea propunere: „identitatea clientului este confirmată prin extragerea datelor necesare din actul identitate: nume, prenume, data luna și anul nașterii, IDNP, imaginea facială și adresa de domiciliu prin intermediul înregistrării video și audio, sau foto, în ambele cazuri cu aplicarea elementelor de siguranță privind prezența instantanee a clientului și contrapunerea datelor și a imaginii excerptate din actul de identitate cu cele din Registrul de stat al populației, prin metode tehnice sigure care demonstrează autenticitatea seturilor de date și confirmate asupra corespunderii de entitatea raportoare.”

	<ul style="list-style-type: none"> - La alin. (6) propunem a fi exclus, având în vedere faptul că prevederile art. 36 alin. (1) repetă același aspect; - La alin. (7) propunem a determina expres organele care vor fi responsabile; - La alin. (8) cuvintele „ , , prelucrarea și păstrarea” se va substitui cu cuvintele „inclusiv modul de prelucrare a”. Propunerea se justifică prin faptul că conform art. 3 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, păstrarea datelor se include în termenul de prelucrare a datelor, iar cerințele trebuie să determine inclusiv modul în care pot fi prelucrate datele.
<p>Articolul 5¹. Aplicarea prin mijloace de identificare electronică a măsurilor de precauție privind clienții</p> <p>(2) Identitatea clientului persoană fizică cetățean al Republicii Moldova, a reprezentantului persoanei juridice rezidente și beneficiarii efectivi, este stabilită fără prezența fizică, în următoarele cazuri:</p> <p>a) la utilizarea mijloacelor de identificare electronică cu un nivel de securitate suficient și conform cu standardele stabilite în Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere;</p> <p>b) informația despre identitatea clientului este confirmată cu utilizarea semnăturii electronice calificate emise și/sau validate conform prevederilor Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere;</p> <p>c) la utilizarea mijloacelor electronice care asigură cumulativ, transmiterea video și audio directă sau foto cu elementele de verificare a prezenței fizice, înregistrarea originalului actului de identitate în timpul transmisiunii directe și captarea imaginii faciale a clientului;</p>	<p>Prevederea art. 5¹, alin. (2), literele a)-c), în cazul identificării electronice se aplică ca condiție cumulativă? Sau sunt 4 scenarii separate ce pot fi aplicate de entități?</p> <p>Punctul c) este expus foarte confuz și necesită o redacție modificată</p> <p>Din redacția curentă nu este clar ce fel de soluție IT totuși poate fi utilizată.</p> <p>-video si audio ca o modalitate/soluție separată?</p> <p>-foto cu elemente de prezența fizică și a buletinului de identitate in aceeași soluție?</p> <p>c) <i>la utilizarea mijloacelor electronice care asigură cumulativ, transmiterea video și audio directă sau foto cu elementele de verificare a prezenței fizice, înregistrarea originalului actului de identitate în timpul transmisiunii directe și captarea imaginii faciale a clientului;</i></p> <p>Textul lit.c) prevede întrunirea cumulativă a anumitor cerințe, nefiind clar care sunt cerințele care trebuie întrunite, cumulativ, în cazul utilizării mijloacelor electronice de transmitere video și audio directă, și care – în cazul utilizării mijloacelor electronice de foto.</p> <p>Propunem expunerea mai clară a prevederilor care stabilesc cerințele care trebuie întrunite cumulativ, pentru fiecare tip de mijloace electronice utilizate.</p>
<p>Articolul 5¹. Aplicarea prin mijloace de identificare electronică a măsurilor de precauție privind clienții</p> <p>(7) Cerințele privind aplicarea măsurilor de precauție privind clienții prin intermediul mijloacelor de identificare electronică se stabilesc de către organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare.</p>	<p>Prevederea de la art. 5¹ alin. (7) și anume cerințele privind aplicarea măsurilor de precauție privind clienții prin intermediul mijloacelor de identificare electronică se stabilesc de către organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare este una de caracter generic.</p> <p>Se propune, să se completeze cu anumite clarificări și anume, ce ar presupune stabilirea cerințelor aferent aplicării măsurilor de precauție de</p>

	<p>către organele cu funcții de supraveghere și ce ar include aceste cerințe?</p> <p>Necesită completări prevederea. Este imperativ să fie stipulat dacă soluțiile aplicate de către entitățile raportoare trebuie înregistrate/aprobate către organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare și în ce condiții.</p>
<p>Articolul 5². Beneficiarul efectiv</p> <p>(3) În cazul în care, în cadrul aplicării măsurilor de precauție privind clienții, entitățile raportoare, constată neconcordanță între informațiile disponibile în Registrul de stat al unităților de drept privind beneficiarul efectiv și informațiile prezentate de către client privind beneficiarul efectiv, informează în termen de 5 zile lucrătoare Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice. În acest caz, entitățile raportoare sînt obligate să nu efectueze nicio activitate sau tranzacție, inclusiv printr-un cont de plăți, să nu stabilească nicio relație de afaceri ori să înceteze o relație de afaceri existentă și să solicite imediat clientului actualizarea datelor privind beneficiarul efectiv la organul înregistrării de stat.</p>	<p>În scopul aplicării corecte prevederilor articolului în cauza este necesar de a prezenta tălmăcirea pe marginea următorului subiect:</p> <p>Conform prevederilor art. 20 al Codului familiei "Proprietatea în devălmășie a soților" - Bunurile dobîndite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie, conform legislației</p> <p>În cazul stabilirii neconcordanței dintre beneficiar efectiv reflectat în Registrul de stat și informația prezentată de către clientul, cînd este vorba de soți – nu este clar dacă prevederile articolul 5, 2 alin. (3) trebuie să fie aplicate.</p> <p>Aceeași situația poate să apară și în privința altor membrii de familie (copil-părinte, bunei și nepoți, etc).</p>
<p>Articolul 6. Evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului și abordarea bazată pe risc</p> <p>(1) Entitățile raportoare sînt obligate să întreprindă acțiuni privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, ținînd cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, precum și de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere. Rezultatele evaluării în domeniul propriu de activitate a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului sunt consemnate într-un raport de evaluare, aprobat de către persoana cu funcții de conducere de rang superior desemnată responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare se aprobă și se actualizează periodic de entitatea raportoare, iar la cerere se prezintă Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor sau organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare.</p>	<p>Se propune includerea și a aprobării sau informării organului de conducere a entității. Totodată, se propune actualizarea anuală de către entitate a evaluării riscurilor.</p>

<p>Articolul 6. Evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului și abordarea bazată pe risc</p> <p>(3) Entitățile raportoare asigură implementarea abordării bazate pe risc prin aprobarea procedurii de identificare, evaluare, monitorizare, gestionare și diminuare a riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, aprobată de către persoana de conducere responsabilă de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului din cadrul entității raportoare.</p>	<p>Se propune includerea și a aprobării sau informării organului de conducere a entității.</p>
<p>Articolul 7. Măsurile de precauție simplificată privind clienții</p> <p>(2) Măsurile de precauție simplificată privind clienții cuprind măsurile de precauție privind clienții prevăzute la art.5 alin.(2) în cadrul unei proceduri simplificate aferente riscului redus de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, care include:</p> <p>a) verificarea identității clientului și beneficiarului efectiv după stabilirea relației de afaceri se realizează cât mai curând posibil atunci când aceasta este necesar pentru a nu întrerupe practicile comerciale normale, iar riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului sunt eficient gestionate;</p>	<p>Considerăm necesară concretizarea sintagmei „cât mai curând posibil”, pentru a exclude posibile interpretări. De exemplu, sintagma respectivă poate fi expusă într-o altă redacție: „cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de o lună”</p>
<p>Articolul 8. Măsurile de precauție sporită privind clienții</p> <p>(5¹) În tranzacțiile sau în relația de afaceri cu clienții rezidenți care efectuează tranzacții în/din adresa prestatorilor de servicii privind activele virtuale autorizați în alte state, entitățile raportoare, suplimentar la măsurile de precauție prevăzute la art. 5, aplică măsurile de precauție sporită prevăzute de prezentul articol, inclusiv următoarele măsuri:</p> <p>a) deschiderea conturilor speciale clienților care efectuează tranzacții în/din adresa prestatorilor de servicii privind activele virtuale autorizați în alte state;</p> <p>b) implementarea soluțiilor IT specializate în scopul monitorizării sporite a tranzacțiilor efectuate cu prestatorii de servicii privind activele virtuale de către clienții rezidenți, inclusiv pentru stabilirea sursei bunurilor implicate și asigurarea trasabilității tranzacțiilor</p>	<p>La moment Planul de conturi nr.55/11-01 al evidenței contabile în bănci și alte instituții financiare din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al BNM nr.15 din 26 martie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.33-34/54 din 22.05.97) cu modificările și completările ulterioare <u>nu conține un cont</u> predestinat anume tranzacțiilor în/din adresa prestatorilor de servicii privind activele virtuale autorizați în alte state.</p> <p>La momentul actual instituțiile financiare nu au mecanisme de a aplica măsurile de precauție enumerate în proiectul de Lege. Este necesar de explicat ce soluții IT se presupun la punctul b) și cine trebuie să le dețină? Băncile sau prestatorii de servicii?</p>
<p>Articolul 8. Măsurile de precauție sporită privind clienții</p>	<p>Considerăm necesară concretizarea sintagmei „organizații internaționale relevante”. Concretizarea</p>

<p>(3) În baza evaluării proprii, entitatea raportoare stabilește factorii care generează riscuri sporite și care determină necesitatea aplicării măsurilor de precauție sporită privind clienții. Factorii care generează riscuri sporite sînt:</p> <p>b) clienții care își au reședința în jurisdicții aflate sub monitorizarea organizațiilor internaționale relevante</p>	<p>poate fi făcută prin completarea textului normei cu sintagma „, conform actelor normative ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor”. O astfel de concretizare va putea permite de a asigura aplicarea uniformă a legislației în domeniu.</p>
<p>(3) În baza evaluării proprii, entitatea raportoare stabilește factorii care generează riscuri sporite și care determină necesitatea aplicării măsurilor de precauție sporită privind clienții. Factorii care generează riscuri sporite sînt:</p> <p>c) clienții care nu se prezintă personal la identificare, cu excepția clienților identificați prin aplicarea mijloacelor electronice.</p>	<p>De completat la final cu: <i>dacă nu sunt identificate alte elemente care să conducă la aplicarea nivelului de risc sporit;</i></p> <p>Se necesită clarificare dacă la lit. c se propune ca clienții identificați prin aplicarea mijloacelor electronice să nu fie clasificați automat cu nivel de risc sporit. Formularea poate induce în eroare entitățile, deoarece pot exista și alte elemente care pot ridica nivelul de risc al acestor clienți.</p> <p>Se propune completarea cu sintagma “dacă nu sunt identificate alte elemente care să conducă la aplicarea nivelului de risc sporit”.</p>
<p>(3) În baza evaluării proprii, entitatea raportoare stabilește factorii care generează riscuri sporite și care determină necesitatea aplicării măsurilor de precauție sporită privind clienții. Factorii care generează riscuri sporite sînt:</p> <p>r) clienții sau beneficiarii efectivi ai acestora prezintă un risc asociat reputational sporit;</p>	<p>Conform Ghidului European Bank Authorities, 2021, pct. 2.5:</p> <p>“Următorii factori de risc pot fi relevanți atunci când se are în vedere riscul asociat reputației unui client sau a beneficiarilor reali:</p> <p>a) Există rapoarte mediatice negative sau alte surse relevante de informații despre client, de exemplu există acuzații împotriva clientului sau a beneficiarului real privind comiterea de infracțiuni sau acte de terorism? În caz afirmativ, sunt acestea fiabile și credibile? Firmele trebuie să determine credibilitatea acuzațiilor pe baza calității și independenței sursei datelor și a persistenței în raportarea acuzațiilor respective, printre alte considerente. Firmele trebuie să știe că simpla lipsă a condamnării penale nu este suficientă pentru a respinge acuzațiile de comitere a unor fapte ilegale.</p> <p>b) Au fost blocate activele clientului, ale beneficiarului real sau ale oricărei persoane cunoscute public ca fiind în legătură strânsă cu acesta ca urmare a unor acțiuni administrative sau penale sau a unor acuzații de terorism sau finanțare a terorismului? Are firma motive rezonabile să suspecteze că, la un moment dat în trecut, clientul sau beneficiarul real sau orice persoană cunoscută public ca fiind în legătură strânsă cu acesta a făcut obiectul unei astfel de acțiuni de blocare a activelor?</p> <p>c) Cunoaște firma dacă clientul sau beneficiarul real a făcut obiectul unui raport de tranzacții suspecte în trecut?</p>

	<p>d) Are firma informații din interior cu privire la integritatea clientului sau a beneficiarului real, obținute, de exemplu, în cadrul unei relații de afaceri de lungă durată?”</p>
<p>Articolul 8 alin (2) Entitățile raportoare aplică măsuri de precauție sporită privind clienții, suplimentar celor prevăzute la art.5, în situațiile care, prin natura lor, pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, cel puțin în modul stabilit în prezentul articol, precum și în alte situații, inclusiv prin:</p> <p>e) obținerea aprobării de către persoana cu funcții de conducere de rang superior a inițierii sau continuării relației de afaceri;”</p> <p>Articolul 8². Contramăsuri aplicate cu privire la țările/jurisdicțiile cu risc sporit la solicitarea Grupul de Acțiune Financiară Internațională</p> <p>(1) Entitățile raportoare în relațiile de afaceri sau în cazul tranzacțiilor cu clienții și băncile (instituțiile, organizațiile) din țările (jurisdicțiile) cu risc sporit desemnate/ monitorizate de către Grupul de Acțiune Financiară Internațională, urmează să:</p> <p>a) aplice măsuri de precauție sporite în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (2);</p>	<p>La data curentă lista FATF include Turcia – țara-partener strategic a Republicii Moldova. Aproximativ fiecare a 5lea compania efectuează tranzacții cu parteneri din Turcia (pentru UTA Gagauzia acest % este și mai mare), ceea ce aduce la atribuirea acestora clienților grad de risc sporit.</p> <p>Suplimentar, conform prevederilor articolului nou față de acești clienți va fi necesară obținerea aprobării de către persoana cu funcții de conducere de rang superior a inițierii sau continuării relației de afaceri. În final fiecare al 5lea client va fi aprobat de către persoana cu funcții de conducere de rang superior.</p>
<p>Articolul 8¹. Persoanele expuse politic</p>	<p>Conform recomandărilor GAFI, în definiția PEP sunt incluși PEP străini, PEP naționali și PEP din organizații internaționale. Se dorește limitarea doar la PEP naționali și ai celor din cadrul organizațiilor internaționale?</p>
<p>Articolul 8¹.</p> <p>(3) Membri ai familiei persoanei expuse politic sunt:</p> <p>a) soțul/soția unei persoane expuse politic sau o persoană aflată în relații asemănătoare aceloră dintre soți cu persoana expusă politic;</p> <p>b) copiii și soții/soțiile lor sau cu care copiii se află în relații asemănătoare aceloră dintre soți;</p> <p>c) părinții și frații/surorile unei persoane expuse politic;</p>	<p>La alin. (3) lit. c), cuvintele „și frații/surorile” nu se regăsesc în grila persoanelor indicate la pct. 11 lit. c) din Directiva 2015/849, propunem a fi exclusă această sintagmă.</p>
<p>Articolul 8². Contramăsuri aplicate cu privire la țările/jurisdicțiile cu risc sporit la solicitarea Grupul de Acțiune Financiară Internațională</p> <p>(1) Entitățile raportoare în relațiile de afaceri sau în cazul tranzacțiilor cu clienții și băncile (instituțiile, organizațiile) din țările (jurisdicțiile) cu risc sporit desemnate/ monitorizate de către Grupul de Acțiune Financiară Internațională, urmează să:</p>	<p>Nu este clar scopul acestui articol. Cine anume aplica contra masuri ? si contra la ce anume?</p> <p>Nu este clar totusi, în cazul tranzacțiilor în/din țara (jurisdicția) cu risc sporit sau cu persoane din această țară este necesar aplicarea măsurilor de precauție sporită conform prevederilor punctelor a) și b) sau încetarea relațiilor de afaceri conform punctului c)?</p> <p>Având în vedere statutul Republicii Moldova de țară candidat UE, se propune includerea</p>

<p>c) înceteze desfășurarea relației de afaceri sau efectuarea tranzacțiilor în/din țara (jurisdicția) cu risc sporit sau cu persoane din această țară;</p>	<p>referințelor privind lista țărilor/jurisdicțiilor cu risc ridicat adoptată de Comisia Europeană. În baza Directivei (UE) 849/2015, articolul 9, Comisia este mandată să identifice țările terțe cu risc ridicat și care au deficiențe strategice în regimul lor privind combaterea spălării banilor și combaterea finanțării terorismului.</p> <p>De clarificat la ce tip de țări/jurisdicții se referă lit. c. (de exemplu, GAFI are 2 liste: 1) Lista cu jurisdicții sub monitorizare sporită (pentru care se pot aplica măsuri sporite); 2) Lista cu jurisdicții cu risc ridicat care fac obiectul unui apel la acțiune - Republica Populară Democrată Coreea, Iran (care prezintă un risc inacceptabil) și Myanmar .</p>
<p>Articolul 9. Păstrarea datelor (2¹) Serviciul sau organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, pot solicita, pentru anumite tipuri de documente și informații din cele prevăzute la alineatele (1) și (2) din prezentul articol, prelungirea termenului lor de păstrare pentru o perioadă care nu poate depăși 5 ani suplimentari.</p>	<p>Se propune pentru art. 9, alin. (2¹) și anume pentru sintagma <i>”anumite tipuri de documente și informații din cele prevăzute la alineatele (1) și (2)”</i> să fie substituită concret cu lista de documente, pentru care necesită a fi prelungit termenul de păstrare cu 5 ani suplimentari, pentru ca entitatea raportoare să se conformeze cu solicitările parvenite din partea autorităților.</p>
<p>Articolul 9. Păstrarea datelor</p>	<p>La final se completează: „Documentele, informațiile și datele vor fi stocate în formatul în care au fost colectate (pe suport de hârtie sau în format electronic).” Această precizare este necesară pentru evitarea stocării în formă dublă, sau imprimarea pe suport de hârtie a documentelor și informațiilor care au fost colectate în format electronic. A se menționa că această practică de imprimare a documentelor și informațiilor din format electronic pe suport de hârtie este pe larg răspândită în cazul entităților raportoare. Urmează a fi clarificat în ce format se pot păstra documentele? Se propune includerea ambelor opțiuni, în format letric sau electronic.</p>
<p>Articolul 11. Raportarea activităților sau a tranzacțiilor care cad sub incidența prezentei legi (2) Entitățile raportoare au obligația de a raporta Serviciului activitățile sau tranzacțiile clienților realizate în numerar în valoare de cel puțin 200 000 lei, efectuate printr-o operațiune ori prin mai multe operațiuni care au legătură între ele, efectuate în decursul unei luni, începând cu prima zi și terminând cu ultima zi a lunii. Datele privind activitățile sau tranzacțiile efectuate în numerar se indică într-un formular special, care se remite Serviciului pînă la data 5 a lunii următoare lunii în care au fost efectuate tranzacțiile. (3) Entitățile raportoare au obligația de a raporta Serviciului, tranzacțiile clienților realizate printr-o operațiune a cărei valoare depășește limita</p>	<p>Alin.(3), stabilind obligația de raportare a tranzacțiilor clienților care depășesc limita de 200 mii lei, pentru a determina tipul tranzacțiilor, operează cu sintagma „care nu se încadrează în prevederile alin.(2) al prezentului articol” [alin.(2) – <i>tranzacțiile realizate în numerar</i>].</p> <p>Considerăm necesară stabilirea mai clară a tipului tranzacțiilor care vor fi obligatorii pentru raportare conform art.11 alin.(3) din Lege.</p> <p>În cazul în care se au în vedere tranzacțiile prin virament (care la moment se raportează cu calificativul L – limitate) – propunem de utilizat terminologia existentă, cunoscută entităților raportoare.</p> <p>Adițional la acele menționate supra, pentru tranzacțiile realizate în numerar prin intermediul CSV este</p>

<p>de 200 000 de lei și care nu se încadrează în prevederile alin. (2) al prezentului articol. Datele privind tranzacțiile clienților se indică într-un formular special, care se remite Serviciului pînă la data de 10 a lunii următoare lunii în care au fost efectuate tranzacțiile.</p>	<p>necesar să se stabilească modalitatea de raportoare a acestora, deoarece: Identificarea clientului în cazul operațiunii realizate în numerar prin intermediul CSV este de la 10 000 lei; Conform art. 11, alin. (2), entitățile raportoare au obligația de a raporta Serviciului activitățile sau tranzacțiile clienților <u>realizate în numerar în valoare de cel puțin 200 000 lei, efectuate printr-o operațiune ori prin mai multe operațiuni care au legătură între ele, efectuate în decursul unei luni, începînd cu prima zi și terminînd cu ultima zi a lunii.</u> Reieșind din prevederea vizată supra, tranzacțiile realizate în numerar prin intermediul CSV se vor raporta doar cumulativ pe parcursul unei luni calendaristice? Sau aceste tipuri de operațiuni se încadrează într-o altă modalitate de raportare și care ar fi? <p style="text-align: center;">Necesită completări prevederea din Lege și prezentarea unor clarificări în acest sens.</p> </p>
<p>Articolul 11. Raportarea activităților sau a tranzacțiilor care cad sub incidența prezentei legi (9¹) Entitățile raportoare au obligația de a examina, în măsura în care este posibil în mod rezonabil, contextual și scopul tuturor tranzacțiilor complexe și avînd valori neobișnuit de mari și al tuturor tipurilor neobișnuite de tranzacții care nu au un scop economic sau legal evident. (9²) Entitățile raportoare au obligația de a crește gradul și natura monitorizării relației de afaceri cu scopul de a stabili dacă respectivele tranzacții sau activități par suspecte.</p>	<p>Se propune completarea conform art. 18 alin. 2 din Directiva UE 849/2015.</p>
<p>Articolul 13. Politici, controale interne și proceduri (3¹) Organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, în dependență de complexitatea și natura activității entității raportoare supravegheate, în scopul verificării conformității acestora cu politicile, controalele interne și procedurile respective stabilesc cerințele privind efectuarea auditului extern.</p>	<p>Conform art. 13, alin, ((3¹) organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare vor stabili cerințe privind efectuarea auditului extern. Se propune de a fi completată prevederea dată în ce mod se vor stabili (prin acte adiționale ale organelor) și care ar fi termenul de comunicare către entitate?</p>
<p>Articolul 33. Măsuri asigurătorii (3) Măsurile aplicate conform prevederilor alin. (2) încetează din oficiu la expirarea termenului pentru care au fost aplicate. Măsurile aplicate conform alin. (2) pot înceta înainte de expirarea termenului doar în baza permisiunii scrise a Serviciului.</p>	<p>Este necesară clarificarea când Serviciul emite decizia de sistare în termenul celor 5 zile lucrătoare și când informează entitatea raportoare?</p>
<p>Articolul 33. Măsuri asigurătorii (17) Prin derogare de la prevederile alin. (2), entitatea raportoare și Agenția Servicii Publice, efectuează activitatea sau tranzacția suspectă</p>	<p>Propunem menținerea în norma examinată, după sintagma „entitatea raportoare și Agenția Servicii Publice”, a sintagmei „în baza permisiunii scrise a Serviciului”.</p>

<p>atunci cînd abținerea de la executarea acestora este imposibilă sau poate crea impedimente la urmărirea beneficiarilor unei activități sau tranzacții suspecte de spălare a banilor, de infracțiuni predicat, de finanțare a terorismului sau a proliferării armelor de distrugere în masă, cu informarea imediată, dar nu mai târziu de 24 de ore a Serviciului atît despre activitatea sau tranzacția efectuată dar și despre motivele neabținerii. Prevederile date nu aduc atingere obligațiilor ce rezultă din executarea sancțiunilor financiare aferente activităților teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă.</p>	<p>Nu este clară și, prin urmare, poate fi interpretată sintagma „cînd abținerea de la executarea acestora este imposibilă”.</p> <p>Suplimentar, entitatea raportoare poate să nu cunoască, dacă abținerea de la executarea acestora poate crea impedimente la urmărirea beneficiarilor unei activități sau tranzacții suspecte de spălare a banilor, de infracțiuni predicat, de finanțare a terorismului sau a proliferării armelor de distrugere în masă,</p> <p>Astfel, efectuarea activității sau tranzacției suspecte în baza permisiunii scrise a Serviciului va exclude o posibilă interpretare a deciziei /acțiunilor entității raportoare și, eventual – a oricaroro neconformari cu normele legale în vigoare.</p>
<p>Articolul 37. Dispoziții finale și tranzitorii</p> <p>- (1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 iulie 2023.</p> <p>(4) Entitățile prevăzute la art.15 din Legea nr. 308/2017, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, vor aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</p>	<p>Considerăm necesară stabilirea unui termen de intrare a Legii în vigoare, de cel puțin 3 luni după publicarea în Monitorul Oficial.</p> <p>Propunerea reiese din faptul că, proiectul Legii stabilește unele reguli noi în privința raportării tranzacțiilor, fapt care necesită implementarea de către entități raportoare a unor dezvoltări în sistemul informațional, care să permită automatizarea procesului de raportare. Propunem să fie redus termenul termenul preconizat pentru aducerea actelor normative ale organelor cu funcții de supraveghere, în concordanță cu Lege, de la 6 luni până la cel mult 2 luni, sau de stabilit pentru SPCSB un termen mai redus pentru aprobarea actelor normative legate de stabilirea cerințelor față de raportarea tranzacțiilor conform prevederilor modificate ale art.11 din Lege.</p>

Rămânem la dispoziția Dumneavoastră pentru clarificări necesare și mizăm pe abordarea obiectivă în suportul mediului de afaceri din Republica Moldova.

Cu respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

Ex: eugen.cozmulici@eba.md

Tel: 079188919